

Nr 236.

Av herr **Näslund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 276 angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område föreslås att mjölkregleringen skall fortgå efter i huvudsak de grunder som nu gälla, med rätt för Kungl. Maj:t att träffa de närmare avgöranden som påfordras i åtskilliga avseenden.

Viss jämkning föreslås emellertid bl. a. beträffande prisutjämningsbidraget till de tre nordligaste prisutjämningsdistrikten. För närvarande gäller att till dessa utgår, förutom på dem belöpande prisutjämningsmedel, dels gottgörelse för distriktens andelar i exportkostnaderna för smör, dels ock ett ytterligare tillägg till mellersta Norrlands distrikt med 0.5 öre, Västerbottens distrikt 1.5 öre och Norrbottens distrikt 2.5 öre per kg av den produktmjölk inom respektive distrikt, för vilken mjölkavgift utgår.

Då det kan antagas att smörexporten helt kommer att upphöra, tillstyrker departementschefen i enlighet med förslag av livsmedelskommissionen, att såsom en skäligen kompensation för den under sådana förhållanden uteblivna gottgörelsen för distriktens andel i exportkostnaderna nyssnämnda särskilda tillägg skola höjas i mellersta Norrlands distrikt från 0.5 öre till 1.5 öre, i Västerbottens distrikt från 1.5 öre till 2 öre och i Norrbottens distrikt från 2.5 till 3 öre, allt räknat pr kg produktmjölk.

Det kan emellertid ifrågasättas om inte den sålunda föreslagna kompensationen är för låg. Distriktens gottgörelse för deras andelar i exportkostnaderna utgjorde, enligt uppgift inhämtad hos Svenska mejeriernas riksförening, för 1939 för mellersta Norrlands distrikt 1.21 öre, för Västerbottens distrikt 0.92 öre och för Norrbottens distrikt 1.30 öre pr kg produktmjölk. Att gottgörelsen varit minst i Västerbottens distrikt torde bero på att en större del av den avgiftspliktiga mjölken gått till produktberedning än i de andra distrikten, där i stället en förhållandevis större del gått till direkt konsumtion. Nämnda förhållande motiverar emellertid icke i och för sig en skillnad i det särskilda tillägget, utan bör denna skillnad, såsom ock hittills skett, i huvudsak grundas på de olika produktionsbetingelserna distrikten emellan.

Särskilt i övre Norrland är ju som bekant småbruket den förhärskande brukningsformen. Då knapphet på kraftfoder måste tänkas komma att göra sig gällande, blir detta särskilt kännbart för småbruket i Norrland, där möjligheterna att producera äggviterika fodermedel äro starkt begränsade. Det är därför av vikt att åtminstone det stöd som nu gives genom mjölkregleringen icke på någon punkt försämras till förfång för småbrukarnas ekonomi i denna landsdel. Det nu ifrågavarande särskilda bidraget synes där-

för böra något höjas, så att höjningen kommer att utgöra minst ett öre pr kg produktmjölk i alla tre distrikten.

I vad som i propositionen föreslås beträffande producentbidraget och anordningen för prisrabatterning å smör böra vissa jämkningar ske till förmån för småbrukarna och de ekonomiskt sämst ställda jordbrukarna. Yrkanden i dessa avseenden framföras i en av herr Carlström i andra kammaren väckt motion, varför denna sak icke skall vidare här beröras.

Under de tre senaste åren har anvisats ett särskilt anslag till produktionsfrämjande åtgärder på jordbrukets område i Norrland samt de delar av Kopparbergs och Värmlands län, där jordbrukets ställning vore i stort sett likartad med den i Norrland. Anslaget, som varit till stor nytta, utgår för innevarande budgetår med 900,000 kronor. Departementschefen föreslår att samma belopp ställes till förfogande även för budgetåret 1940/41.

Västerbottens läns hushållningssällskap har i skrivelse den 9 dec. 1939 hemställt, att ett belopp av 500,000 kronor skulle anvisas för fortsatt stöd-jande av mejerihanteringen i Västerbottens läns lappmark och därmed jämförliga områden inom länet. I skrivelsen, vars huvudsakliga innehåll refereras i propositionen, framhålles starkt betydelsen för nämnda område av att mejerihanteringen erhåller ett kraftigt stöd. Departementschefen synes i likhet med lantbruksstyrelsen anse att det ifrågasatta behovet av statsbidrag kan tillgodoses inom ramen av det äskade beloppet, 900,000 kronor.

På detta anslag ställes emellertid en mängd anspråk på bidrag även till andra högst angelägna åtgärder. Det synes därför uppenbart att anslaget borde kraftigt höjas. Å andra sidan måste man taga hänsyn till det nu rådande statsfinansiella läget. En höjning av anslaget till 1,000,000 kronor torde dock vara möjlig.

På grund av det anförda få vi alltså yrka,

att riksdagen måtte besluta, att det särskilda prisutjämningsbidrag som utgår till de tre nordligaste prisutjämningsdistrikten skall utgå med, i mellersta Norrlands distrikt 1.5 öre, i Västerbottens distrikt 2.5 öre och i Norrbottens distrikt 3.5 öre per kilogram produktmjölk

och att till produktionsfrämjande åtgärder på jordbrukets område i Norrland samt delar av Kopparbergs och Värmlands län för budgetåret 1940/41 ett belopp av 1,000,000 kronor ställes till förfogande.

Stockholm den 4 juni 1940.

P. J. Näslund.

Lage Svedberg.

J. M. Bäckström.